

**ВИКОРИСТАННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ОПИСУ ПЕРСОНАЖІВ:
ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ (НА ОСНОВІ РОМАНУ ГОЛЛІ БЛЕК
«ЖОРСТОКИЙ ПРИНЦ»)**

Барановська Л. М.

*студентка кафедри прикладної лінгвістики
Національний університет «Львівська політехніка»
вул. С. Бандери, 12, Львів, Україна
orcid.org/0000-0002-2688-7725
liliiia.baranovska.fl.2018@lpnu.ua*

Альбота С. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри прикладної лінгвістики
Національний університет «Львівська політехніка»
вул. С. Бандери, 12, Львів, Україна
orcid.org/0000-0003-3548-1919
Solomiia.M.Albota@lpnu.ua*

Ключові слова: *перекладацькі трансформації, метафоризація, стилістичний аспект, троп, транскодування.*

У статті розглянуто методи та особливості перекладу творів жанру фентезі, зокрема стилістичних засобів, використаних для описів у циклі романів американської письменниці Голлі Блек «Жорстокий принц». З метою забезпечення адекватного та зрозумілого читачеві художнього тексту перекладачам необхідно застосовувати відповідні техніки художнього перекладу. Як правило, у творах фентезі використовуються різноманітні магічні мотиви, елементи рицарської доби у поєднанні із сучасним світом, реалістична манера оповіді, надприродні та магічні елементи. Для фентезійних історій часто притаманна присутність таких міфічних істот, як перевертні, ельфи, велетні, гноми та гобліни. В опрацьованому романі події відбуваються серед відносно нових для літератури міфічних істот – фейрі. Література такого жанру значно відрізняється від інших жанрів літератури, тому під час її перекладу виникає чимало труднощів. Важливо передати відповідну атмосферу, настрій, поведінку персонажів, своєрідний символізм, яким автор наділив кожного з героїв, адже вони є уособленням людей реального світу. Для вираження таких особливостей автори зазвичай використовують фольклорні, жаргонні та діалектні мовленнєві фігури, які важко або деколи неможливо перекласти з мови джерела на цільову мову. Для перекладу художніх творів не варто використовувати техніку дослівного, машинного перекладу, оскільки її застосування може призвести до втрати особливого забарвлення твору, справжніх емоцій та почуттів персонажів. Стилiстичний аспект відіграє важливу роль у перекладознавстві, оскільки він слугує засобом досягнення адекватного перекладу тексту та вираження його особливостей перекладачем у процесі перекладу. У художньому стилі використання тропів сприяє кращому розумінню тексту, їхньою головною роллю у художньому тексті є зображальна естетика. До тропів належать порівняння, метафора, епітет, метонімія, синекдоха, персоніфікація, алегорія тощо. Стиль художньої фентезійної літератури є особливим стилем, який склався у системі літературної англійської мови. У процесі перекладу англomовних текстів жанру фентезі перекладач може

стикнутись із труднощами, пов'язаними зі значними розбіжностями у структурах англійської та української мов, оскільки вони лексично та граматично різняться між собою.

**THE USAGE OF STYLISTIC TOOLS FOR CHARACTER DESCRIPTION:
TRANSLATION ASPECT (BASED ON HOLLY BLACK'S NOVEL
"THE CRUEL PRINCE")**

Baranovska L. M.

*Student at the Applied Linguistic Department
Lviv Polytechnic National University
Bandera str., 12, Lviv, Ukraine
orcid.org/0000-00022688-7725
liliia.baranovska.fl.2018@lpnu.ua*

Albota S. M.

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Applied Linguistics Department
Lviv Polytechnic National University
Stepana Bandera Street, 12, Lviv, Ukraine
orcid.org/0000-0003-3548-1919
Solomiia.M.Albota@lpnu.ua*

Key words: *translation transformations, metaphorization, stylistic aspect, tropes, transcoding.*

The article focuses on methods and features of translation of fantasy genre works, in particular the stylistic means used to describe the series of novels by American writer Holly Black "The Cruel Prince". In order to ensure that the literary text is adequate and understandable to the reader, translators need to use appropriate literary translation techniques. As a rule, works of fantasy genre use a variety of magical motifs, elements of the knighthood in combination with the modern world, realistic style of storytelling, supernatural and magical elements. Fantasy stories are often characterized by the presence of mythical creatures such as werewolves, elves, giants, gnomes and goblins. In the elaborated novel, the events take place among the relatively new to literature mythical creatures – fairies. The literature of this genre is significantly different from other genres of literature, so during its translation there are many difficulties. It is important to convey the appropriate atmosphere, mood, behavior of the characters, a kind of symbolism, which the author gave each of them, because they are the personification of people in the real world. To express such features, the authors usually use folklore, slang and dialect speech figures, which are difficult or sometimes impossible to translate from the source language to the target language. We should not use the technique of literal, machine translation to translate fiction, as its use can lead to the loss of a special coloring of the work, the real emotions and feelings of the characters. The stylistic aspect plays an important role in translation studies, as it serves as a means of achieving adequate translation of the text and expressing its features by the translator in the translation process. In the artistic style, the usage of tropes contributes to a better understanding of the text, their main role in the fiction is the pictorial aesthetics. The tropes include comparison, metaphor, epithet, metonymy, synecdoche, personification, allegory, etc. The style of fantasy literature genre is a special style that has developed in the system of literary English. In the process of translating English-language fantasy texts, the translator may face difficulties due to significant differences in the structures of English and Ukrainian, because they differ lexically and grammatically.

Постановка проблеми. Саме в ХХ ст. виникає та починає розвиватись такий літературний жанр, як фентезі. Він досить швидко став відомим серед підлітків та дорослих. Фентезі вважають своєрідною казкою для дорослих, воно виникло на основі казок, міфів та легенд. У поданій праці наша увага акцентується на стилістичних засобах, які використовує авторка для опису зовнішності, поведінки та емоцій персонажів, а також на перекладі цих засобів з англійської українською мовою. Література жанру фентезі привертає дедалі більшу увагу перекладачів, мовознавців та літературознавців. Художня література висвітлює лексичні та стилістичні особливості мови письменника, які проявляються в мові персонажів, фразах, словах, діалогах та власне їх описах. У наукових доробках Л. Фернадеса [1], Р. Шидфар [2], О. Ковтун [3], Ю. Кагарлицького [4] та ін. визначення специфіки літератури жанру фентезі посідає визначне місце.

Мета перекладача – передати вихідний текст настільки досконало та адекватно, щоб читач отримав такі ж емоції від перекладу, які б міг мати від оригіналу. Основним моментом перекладацької діяльності є реалізація великої кількості різних лексико-семантичних перетворень, які уможливають точне відтворення інформації за допомогою засобів цільової мови. Варто пам'ятати, що переклад – це лише одне з можливих рішень, не буває ідеального перекладу, кожен перекладач «бачить по-своєму». Проте з метою оцінки перекладів необхідно звертати увагу на відповідність образів оригіналу образам перекладу.

Мета поданої статті полягає у визначенні методів та підходів до перекладу стилістичних засобів, використаних для опису зовнішності, поведінки та емоцій персонажів, з англійської мови українською мовою на основі перекладу фентезійного роману американської письменниці Голлі Блек «Жорстокий принц» українською перекладачкою Марією Пухлій.

Рішення до запропонованої мети можуть бути досягнені шляхом виконання таких **завдань**:

- висвітлення труднощів, що виникають під час перекладу літератури жанру фентезі з англійської мови українською;
- визначення стилістичних засобів, використаних авторкою для опису персонажів;
- окреслення та застосування перекладацьких трансформацій, які використовуються в процесі перекладу стилістичних засобів англійської мови українською;
- виокремлення методів, за допомогою яких вдається створити найбільш адекватний переклад цих стилістичних засобів.

Об'єктом дослідження виступають стилістичні засоби (тропи), які використані для опису персонажів твору, їхньої поведінки, почуттів

та емоцій авторкою роману-фентезі «Жорстокий принц» Голлі Блек, та їх відповідники, що запропоновані українською перекладачкою Марією Пухлій.

Предметом праці виступають перекладацькі трансформації, які застосовує перекладачка, щоб передати опис, почуття та емоції персонажів та створити адекватний переклад роману для українського читача.

Виклад основного матеріалу дослідження. Література фентезі є жанром художньої літератури, тому їй притаманні всі особливості цього стилю. Естетична функція художнього стилю виступає однією з найголовніших та є обов'язковою для творів такого жанру. Перед автором фентезі постає завдання створити вигаданий, яскравий світ детально продуманих та реалістичних персонажів, а також створити динамічний опис подій, що неодмінно зацікавить читача. Водночас перед перекладачем таких творів стоїть вимога адекватно та доступно передати засобами вихідної мови задумку автора та викликати в читача чітко виражену позитивну чи негативну реакцію. Для того щоб викликати подібну реакцію, автори використовують чимало багатозначних слів, поєднання лексичного й контекстуального значення цих слів, а також їх гармонійне функціонування в тексті [5, с. 259]. Серед таких лексичних засобів використовується велика кількість яскравих епітетів, порівнянь, метафор, авторських неологізмів, різні види повторів, діалектизми, жаргонізми тощо [6, с. 314–315]. Чимало авторів використовують не лише лексичні, а також і синтаксичні засоби. Найчастіше трапляються такі техніки, як контраст коротких та довгих речень, інвертований порядок слів у реченні, використання великої кількості речень із сурядним зв'язком, належність або відсутність у стилі автора зворотів тощо [5, с. 260; 6, с. 314–315]. Зазвичай науковці до стилістичних проблем художнього тексту відносять труднощі передачі ідіостилу письменника.

За основу дослідження було вибрано роман із трилогії про Народ Повітря американської письменниці Голлі Блек “The Cruel Prince” [7] та його переклад українською Марії Пухлій видавництва «Віват» [8]. Зростання серед сучасних читачів зацікавленості до жанру фентезі, а також до творчості цієї авторки зумовило вибір саме цього твору.

Переклад художнього твору передбачає виконання двох основних функцій: інформативної і творчої [9]. Переклад лексико-стилістичних засобів має бути поглиблено вивчений з точки зору вихідного тексту, оскільки він ускладнений високого рівня смисловим навантаженням. В. Комісаров стверджує, що перекладацькі трансформації можна поділити на лексичні

(транскрипція, транслітерація та калькування), граматичні (дослівний переклад, поділ речень, об'єднання речень та граматичні заміни) та лексико-граматичні (антонімічний переклад, описовий переклад, компенсація) [10].

Використання такого лінгвістичного засобу, як оксюморон, допомагає підкреслити зовсім протилежні за семантичним значенням поняття і надати їм особливого значення.

Here, I am the strange one, with my blunt fingers, round ears, and mayfly life [7].

Тут дивна я – зі своїми тупими пальцями, округлими вухами й довголіттям однокотки [8, с. 19].

У наведеному прикладі в оригіналі тексту немає чітко вираженого оксюморону, проте в перекладі він яскраво виражений. Англійський іменник *mayfly* позначає назву ряду комах, переклад цього слова здійснено методом калькування. Варто зазначити, що для українського перекладу це слово має декілька значень:

1) комаха, що живе один день;

2) щось короткочасне, таке, що має значення протягом недовгого часу [11].

Іменник *life* перекладено як *довголіття*, а не його відповідником «життя», тобто перекладачка вкладає глибший сенс, «тривале життя» [11].

Порівняння – явне твердження часткової ідентичності: близькість, подібність, подоба двох об'єктів. Образна схожість двох несхожих предметів, які належать до двох різних класів [12, с. 74]. Опрацьований роман містить чимало порівнянь, зазвичай авторка порівнює зовнішній вигляд, одяг персонажів, його кольори:

Her skin is the bluish color of skim milk, and her hair is as white as fresh-fallen snow. She is beautiful but unnerving to look at, like a ghost. Tonight she is wearing green and gold, a mossy dress with an elaborate shining collar that makes the pink of her mouth, her ears, and her eyes stand out. Madoc is dressed in green, too, the color of deep forests [7].

Її шкіра має синюватий колір збираного молока, а волосся біле, як новий сніг. Вона гарна, проте дивиться на неї неприємно, як на привида. Сьогодні вона вдягнена в зелено-золотаву, болотяного відтінку, сукню; вигадливий блискучий комір підкреслює рожевість її вуст, вух і очей. Мадок теж убраний в зелене, і це зелень дрімучих лісів [8, с. 22].

Цікавим випадком є переклад словосполучення *fresh-fallen snow*, тобто сніг, який тільки-но випав. Перекладачка використовує метод лексичної заміни зі збереженням семантичного змісту, вживаючи прикметник *новий* замість того, щоб застосувати метод калькування, який міститиме дієприкметниковий зворот.

Для передачі кольорової гами українською мовою перекладачка використовує дієслово

у поєднанні з іменником орудного відмінку *виблискує золотом*, хоч в оригіналі воно відтворене як іменникове словосполучення *glittering gold*, для перекладу *deep green of ivy* було використано порівняння *темно-зелене, як плющ*, а не, наприклад, лексична заміна з використанням дієслова.

Her skin is a glittering gold, her hair the deep green of ivy [7].

Її шкіра виблискує золотом, а волосся темно-зелене, як плющ [8, с. 29].

Наступний приклад яскраво демонструє застосування методу калькування *deep red – темно-червоний, each like a drop of frozen blood – схожі на краплі замерзлої крові*.

Valerian is in deep red, cabochon rubies sparkling on his cuffs, each like a drop of frozen blood [7].

Валеріан убраний у темно-червоне, а на його манжетах іскряться рубінові кабошони, схожі на краплі замерзлої крові [8, с. 30].

Важливою ознакою роману є використання авторкою переважно темних відтінків кольорів, червоного, зеленого, інколи використовується золотий та срібний для опису осіб королівського роду. Такий прийом надає персонажам більшої таємничості та певною мірою відображає їхній характер.

Поєднання епітетів, порівнянь та уособлень є характерною рисою опрацьованого роману, такі стилістичні прийоми дозволяють глибше осмислити характер персонажів, їхні почуття та думки [13].

His eyes are bright as coals, his hatred a living thing, shimmering in the air between us like the air above black rocks on a blazing summer day [7].

Його очі палають, мов жаринки, його ненависть оживає й мерехтить між нами, як повітря над чорним камінням спекотного літнього дня [8, с. 55].

У прикладі для перекладу застосовано метод переходу з однієї частини мови в іншу. Оригінальний текст демонструє номінативне словосполучення *living thing* як «жива істота», україномовна версія звучить як *ненависть оживає*. Семантичне значення одне й те саме, проте засоби для його вираження відрізняються.

Для літератури жанру фентезі характерне вживання метафор, які дозволяють порівняти об'єкти за асоціативною схожістю. Такий прийом є досить ефективним, оскільки читач самостійно знаходить взаємозв'язок між об'єктами, використовуючи свої знання та досвід [14].

Like, for example, as a redcap, Madoc needs bloodshed the way a mermaid needs the salt spray of the sea [7].

Наприклад, Мадок – червона шапка, і тому потребує кровопролиття, як русалка потребує солоних бризок морської води [8, с. 34].

Тобто герой Мадок не може жити без кровопролиття, бо тоді загине, так само як і русалка, яка не може жити на суші.

Одним зі стилістичних засобів, який використовуються на граматичному рівні, є повторення. Його застосовують для навмисного повторення будь-яких одиниць висловлювання. Найчастіше такий прийом вживають, щоб акцентувати увагу та вказати на емоційність.

I refuse to do that. I will not do that. Nicasia's wrong about me. I don't desire to do as well in the tournament as one of the fey. I want to win. I do not yearn to be their equal. In my heart, I yearn to best them [7].

Я відмовляюся. Я цього не робитиму. Нікасія помиляється щодо мене. Я не бажаю проявити себе на турнірі не гірше за фейрі. Я хочу перемогти. Я не прагну бути рівною їм. У душі я прагну їх перевершити [8, с. 42].

У вищенаведеному прикладі, окрім повторення частин із значенням «я хочу» та «я буду», можна також простежити певну градацію для підвищення виразності (клімакс), спершу героїня не вірить у себе, проте пізніше загоряється бажанням не просто бути рівною чарівним створінням, а й перевершити їх.

Уособлення, або персоніфікація, з особливою частотністю вживається у фентезійній літературі. Зображення неживих предметів із наділенням їх властивостями живих істот широко популярне для містичних та магічних оповідань.

... and go outside into the late-morning sun. Bright as hammered gold, it hurts my eyes when I sit down on a patch of clover near the stables, looking back at the house [7].

... виходжу на майже полуденне сонце. Яскраве, мов куте золото, воно ріже мені очі, коли я сідаю на зарості конюшни біля стаєнь і озираюся на будинок [8, с. 53].

Англійською мовою речення *it hurts my eyes* позначає сонце, яке робить «боляче» очам, на нього важко дивитись, проте Марія Пухлій для українського перекладу використовує більш емоційно забарвлені засоби *воно ріже мені очі*, порівнюючи сонце з людиною, яка щось ріже й робить боляче.

Значення клімаксу (градації) як стилістичної фігури полягає в тому, щоб подати висловлення так, щоб кожен наступний його компонент збільшував значущість, важливість або емоційну напругу розповіді. Цей прийом показує зростання емоцій у героя, нагромадження думок і страху. Часто використовується із повторенням для збільшення ефекту.

Here's why I don't like these stories: They highlight that I am vulnerable. No matter how careful I am, eventually I'll make another misstep. I am weak. I am fragile. I am mortal [7].

I ось чому я не люблю цих історій: вони підкреслюють мою вразливість. Хоч яка я обережна, рано чи пізно я оступлюся ще раз. Я слабка. Я вразлива. Я смертна [8, с. 58].

Для того щоб передати, понизити емоційно-смислово значущість, використано протилежний клімаксу стилістичний засіб – антиклімакс.

Описи емоційних станів героїв визначаються різноманітністю та деталізацією. Згідно з опрацьованим матеріалом, найпоширенішими стратегіями перекладу стилістичних засобів для опису персонажів, їхніх емоцій та почуттів є граматичні та лексичні заміни, калькування та адаптація.

Висновки і перспективи подальших розробок. Література жанру фентезі відзначається створенням письменниками унікального світу, власної реальності та персонажів. У романі «Жорстокий принц» використано чимало стилістичних засобів для характеристики персонажа, створення його унікального образу. Найчастіше вживаються епітети, метафори, порівняння, для передачі почуттів спостерігається часте використання градації (клімакс та антиклімакс) та уособлення.

Зазвичай перекладачка Марія Пухлій для передачі вищеписаних стилістичних понять вдається до застосування лексичних та граматичних заміни, що, на нашу думку, є вдалим методом, оскільки майстерно підібрані українські відповідники допомагають читачеві заглибитись у оповідь авторки стати на крок ближче до персонажів. Також спостерігається використання калькування та дослівного перекладу.

Кожен письменник має набір унікальних прийомів, які формують його індивідуальний стиль, який згодом допомагає читачам визначити конкретного автора. З метою створення емоційної атмосфери в художньому творі автор використовує низку засобів, здатних пробудити у читача глибокі почуття та емоції, налаштувати читача на певний спосіб сприйняття та створити емоційну оцінку тексту.

У художньому стилі тропи сприяють кращому розумінню тексту, виражають і організують виклад, а основна функція тропів у мові художніх творів – зображальна естетика.

Для цього твору характерне зображення персонажів та пейзажів з використанням певних кольорів, для осіб королівської крові це здебільшого червоний, зелений, золотий, срібний і темно-синій. Для персонажів людського походження характерні яскравіші відтінки, наприклад, голубий, жовтий та рожевий. Для перекладу кольорової гама було застосовано метод калькування, лексичної заміни, перекладачка вдається до заміни іменникових словосполучень дієслівними.

Завдяки запропонованому дослідженню можна краще зрозуміти та оцінити, як Марія

Пухлій використовувала ті чи інші прийоми перекладу стилістичних засобів для опису персонажів у процесі перекладу роману американської письменниці Голлі Блек «Жорстокий принц», і на основі цього проаналізувати найбільш доцільні методи та способи перекладу літератури жанру фентезі.

Перспективою дослідження виступає майбутній аналіз лексико-стилістичних засобів у циклі романів Голлі Блек про Народ Повітря, а також удосконалення методів і способів їх перекладу в літературному жанрі фентезі.

ЛІТЕРАТУРА

- Lincoln Fernandes. Translation of Names in Children's Fantasy Literature: Bringing the Young Reader into Play. *New Voices in Translation Studies*. 2006. No. 2. P. 44–57.
- Шидфар Р. Бесконечная история. Очерк развития зарубежной фэнтези. *Книжное дело*. 1997. № 9. С. 86–90.
- Ковтун Е. Н. Фантастика как объект научного исследования: проблемы и перспективы отечественного фантаствоведения. Москва : Издательство Московского университета. 2007. № 63. С. 20–39.
- Кагарлицкий Ю. И. Фантастика ищет новые пути. Москва : Вопросы литературы. 1974. С. 159–178.
- Ковтун Е. Н. Поэтика необычайного. Художественные миры фантастики, волшебной сказки, утопии, притчи и мифа (На материале европейской литературы первой половины XX века). Москва : Изд-во МГУ. 1999. 308 с.
- Алексеева И. С. Введение в переводоведение : учебное пособие для студентов филологических и лингвистических факультетов высших учебных заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2004. 352 с.
- The Cruel Prince. Online Read Free Novel. URL: https://onlinereadfreenovel.com/holly-black/43068-the_cruel_prince.html (дата звернення: 30.03.2022).
- Блек Г. Жорстокий принц / пер. з англ. М. Пухлій. Харків : Віват, 2021. 400 с.
- Дюришин Д. Межлитературные формы художественного перевода. Проблемы особых межлитературных общностей. Москва : Наука, 1993. 312 с.
- Комиссаров В. Н. Современное переводоведение. Изд-во «ЭТС», 2000. 424 с.
- ОДНОДЕНКА. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/s/odnodenka> (дата звернення: 28.04.2022).
- Знаменская Т. А. Стилистика английского языка: основы курса. Москва : УРСС, 2002. 168 с.
- Альбота С. М. Мовні засоби втілення символу Фауст у Трагічній історії доктора Фауста Крістофера Марло. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. Вип. 3. С. 121–127.
- Albota S. M., Baranovska L. M. Stylistic means of embodying the tension atmosphere in Stephen King's novel "The Outsider". *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. Volume 3, Issue 48. 2021. С. 64–67.

REFERENCES

- Lincoln Fernandes. (2006) Translation of Names in Children's Fantasy Literature: Bringing the Young Reader into Play. *New Voices in Translation Studies*. No. 2. P. 44–57.
- Shydfar, R. (1997) Endless story. Essay on the development of foreign fantasy [Beskonechnaya istoriya. Ocherk razvitiya zarubezhnoj fentezi]. Moscow : Book business. Vol. 9. [in Russian]
- Kovtyn, E. N. (2007) Science Fiction as an object of scientific research: Problems and prospects of Russian science of science fiction [Fantastika kak obekt nauchnogo issledovaniya: problemy i perspektivy otechestvennogo fantastovedeniya]. Moscow : Moscow University Press. Vol. 63. [in Russian]
- Kagarlickij, Yu. I. (1974) Fiction is looking for new ways [Fantastika ishet novye puti]. Moscow : Questions of literature. [in Russian]
- Kovtun, E. N. (1999) Poetics of the extraordinary. The Artistic Worlds of Science Fiction, Fairy Tale, Utopia, Parable and Myth (Based on European Literature of the First Half of the 20th century) [Poetika neobychajnogo. Hudozhestvennyye miry fantastiki, volshebnoj skazki, utopii, pritchi i mifa (Na materiale evropejskoj literatury pervoj poloviny XX veka)]. Moscow : Publishing House of Moscow State University. [in Russian]
- Alekseeva, I. S. (2004) Introduction to Translation Studies : Textbook for Students of the Philological and Linguistic Faculty of Higher Educational Institutions [Vvedenie v perevodovedenie : Uchebnoe posobie dlya studentov filologicheskogo i lingvisticheskogo fakultetov vysshih uchebnyh zavedenij]. Moscow : Publishing Center "Academy". [in Russian]
- The Cruel Prince. Online Read Free Novel. Retrieved from: https://onlinereadfreenovel.com/holly-black/43068-the_cruel_prince.html (Last accessed: 30.03.2022).
- Black, H. (2021) The Cruel Prince [Zhorstokij princ]. Kharkiv : Vivat. [In Ukrainian]
- Dyurishin, D. (1993) Interliterary forms of literary translation. Problems of special interliterary communities [Mezhliteraturnye

- formy hudozhestvennogo perevoda. Problemy osobyh mezhliteraturnyh obshnostej]. Moscow : Nayka. [in Russian]
10. Komissarov, V. N. (2000) Modern translation studies [Sovremennoe perevodovedenie]. Moscow : Publishing house "ETS". [in Russian]
 11. Odnodenka. Academic explanatory dictionary of the Ukrainian language [Akademichnij tлумachnij slovník ukrajinskoyi movi]. Retrieved from: <http://sum.in.ua/s/odnodenka>
 12. Znamenskaya, T. A. (2002) Stylistics of the English language, the basics of the course [Stilistika anglijskogo yazyka, osnovy kursa]. Moscow : URSS. [in Russian]
 13. Albota, S. M. (2017) Linguistic means of the embodiment of the symbol of Faust in the tragic story of Dr. Faust Christopher Marlowe [Movni zasobi vtlennya simvolu Faust u Tragichnij istoriyi doktora Fausta Kristofera Marlo]. Scientific periodical of the Lesia Ukrainka East European National University. Vol. 3, pp. 121–127.
 14. Albota, S. M., Baranovska, L. M. (2021) Stylistic means of embodying the tension atmosphere in Stephen King's novel "The Outsider". Scientific periodical of the International Humanities University. Series: Philology. Vol. 48, pp. 64–67.